

Naturskyddsföreningen
Lund

Utflykter, möten, föreläsningar Framtidsfrågorna inför valet

Våren 2022

LNF:s styrelse 2021

Hanna-Louise Aasen			hanna-louise.aasen @hotmail.com
Ingela Björck	vice ordf.	0736 696292	ingela.a.e.bjorck @gmail.com
Tomas Björnsson	ordförande	046 138158	cicero@rtb.se
Patrik Gyland		0708 530831	patrik@progressaplus.se
Lars Nerpin		046 2113489	larsnerpin@outlook.com
Karin Nilsson		0725 053818	karin.b.nilsson@mau.se
Staffan Nilsson	kassör	0738 433494	staffan.u.nilsson@ gmail.com
Leif Runeson	sekreterare	046 139131	leif.runeson@ hotmail.com
Peter Sondhauss		0728 710086	peter.sondhauss @gmail.com
Cecilia Wide		0706 377341	cecilia.wide@ gmail.com
Lena Winslott Hiselius		0703 317795	lena.hiselius@gmail.com

Kontakta Lunds Naturskyddsförening

E-post: lund@naturskyddsforeningen.se

Webbadress: lund.naturskyddsforeningen.se

www.facebook.com/lundsnaturskyddsforening

Postadr: c/o Björnsson, Fjellievägen 24 A, 227 36 Lund

Meddela din e-postadress till oss

så får du våra utskick några gånger per år.

Foton: Tomas Björnsson, Per Blomberg, Janne Johansson, Staffan Nilsson, Peter Sondhauss. Layout: Irene Persson. Tryck: Exakta Print AB, Malmö 2022.

Ordföranden har ordet

Inför valet i september gäller det att de politiker som väljs in till riksdagen, region Skåne eller Lunds kommunfullmäktige inte bara har förstått framtidsfrågorna om klimat, miljö och natur utan också tänker göra något. Att tro på tekniska lösningar eller biobränslen räcker inte – mycket mer behövs.

Man säger att politiker inte kan springa för långt före sina väljare, men förra årets miljöhändelser fick många att inse klimatkrisens allvar. Vi behöver alla vara beredda på den omställning som krävs, och som kommer antingen vi vill det eller ej. Mycket talar för att både politiker och väljare är beredda.

Radikala förändringar måste till nu, meddetsamma. Utsläppen måste ner till noll så snart som är möjligt, och då räcker inte 2040 eller ens 2030 som mål om Sverige ska gå före. Alla aktiviteter som orsakar stora utsläpp måste helt enkelt pausas tills det finns hållbara alternativ på plats. Detta är den realistiska tolkningen av klimatpanelens senaste rapport.

Att bygga nya vägar eller nya motorvägsavfarter, eller för den delen höghastighetsjärnväg, är därför helt fel.

I detta program har vi gjort ett specialtema om dagens stora framtidsfrågor. Tanken är att texterna ska hjälpa dig att kräva åtgärder och ställa frågor till dina politiker inför höstens val.

Klimatfrågorna måste angripas på alla plan. De kan inte överlämnas till någon enskild aktör, vare sig Sveriges regering, EU, FN eller marknadskrafterna. Det finns också mycket att göra på det lokala planet. Politikerna bör till exempel inte vara så rädda för att ta utrymme från bilarna och öka det för fotgängare och cyklister. Det är cykeln som har framtiden för sig.

Politikerna kommer att lyssna om väljarna säger ifrån ordentligt. Vi behöver visa dem att det finns en stark och seriös opinion för miljöfrågorna.

Tomas Björnsson

Kartfjäril

Utflykter och möten våren 2022

Varmt välkomna till Lunds Naturskyddsförenings föreläsningar, studiecirklar, arbetsgrupper och utflykter våren 2022! Här har vi listat utflykter och möten i kronologisk ordning, medan föreläsningarna finns på sidan 12.

Lite praktisk information:

- Titta alltid på hemsidan inför ett visst arrangemang, så att ingenting ändrats eller blivit inställt. Detta är särskilt viktigt just nu, eftersom ingen kan förutse pandemiläget under våren.
- Vid utflykter, välj kläder efter väder samt rejäla skor. Glöm inte sittunderlag och fika!
- Hundar får följa med, men ska hållas i koppel.
- Om något är oklart, ring respektive kontaktperson.

Må 28 februari

Bli en fullfjädrad fågel-skådare

Tycker du det är svårt med fågel-skådning, har hållit på ett litet tag eller ligger i startgroparna för att börja? Erik Hirschfeld, författare till boken 'Bli en fullfjädrad fågel-skådare' berättar allt du behöver veta om kikare, lämpligt väder, hur man lär sig fågelläten med mera. Mejla gärna frågor i förväg till erik@fagelkunskap.se om du har något särskilt du tycker skall tas upp. Föredraget ges tillsammans med Skånes Ornitologiska Förening.

Plats & tid: Blå hallen, Ekologi-huset, Sölvegatan 37 i Lund, kl. 19:00. Kontaktperson Staffan Nilsson, 0738 43 34 94.

To 17 mars

Årsstämma med filmvisning

Du kallas härmed till föreningens ordinarie årsstämma, då vi ska välja styrelse för det kommande året och diskutera föreningens arbete. Kom och gör din röst hörd – vi vill gärna veta vad du tycker! Det blir också utdelning av priser till vinnarna av föreningens filmtävling för skolelever, och vi kommer att få se några av filmerna.

Lokal är IOGT-NTO, Bantorget 5 i Lund. Vi samlas kl 18.30 och börjar med filmvisning och prisutdelning. Stämman börjar strax efter kl. 19. Kontaktperson Tomas Björnsson, 046 138158.

Sö 27 mars

Mossor från början i Rökepipan

En utfärd för dig som inte har tittat på mossor tidigare eller vill repetera grunderna. Tillsammans med Staffan Nilsson besöker vi Rökepipan norr om Dalby och bekantar oss med mossornas mångfald. Inga förkunskaper behövs, men ta gärna med lupp. Utfärden sker i samarbete med Lunds Botaniska Förening.

Samling kl. 10:30 på p-platsen på Lögarevägen vid Dalbybadet i Dalby. Buss 159 avgår från Lund C kl. 10:00 och ankommer till hållplats Dalbybadet kl. 10:26.

Kontaktperson Staffan Nilsson, 0738 43 34 94.

Sö 3 april

Bygga fågelholkar

Vi bygger fågelholkar tillsammans på Källby Möllas odlingsområde invid Klostergården. Dit kommer man genom att följa den promenadväg som går söderut parallellt med järnvägen i Västankvägens fortsättning, och sen ta till höger när man närmar sig Höje å (följ skyltarna). Åker du buss, så är buss 7 och hpl Korpvallen närmast.

Material och verktyg kommer att finnas till dem som anmält sig (se nedan). Obs att alla under 15 år måste ha en vuxen med sig! Aktiviteten pågår kl 14-17.

Kontaktperson Peter Sondhauss, 0728 710086. Anmälan via SMS krävs för att delta i aktiviteten.

Ti 5 april

Introduktionsmöte

Är du nyfiken på föreningens arbete och kanske vill engagera dig så är du välkommen på vårt introduktionsmöte. Där berättar vi om hur vi arbetar på olika sätt, och presenterar våra arbetsgrupper som klimatgruppen, cykelgruppen, plangruppen och gruppen för biologisk mångfald.

Vi håller till utomhus i Bjerredsparken som ligger strax nordväst om stationen. Vi samlas utanför kommunhuset Kristallen kl. 19.

Kontaktperson Tomas Björnsson, 046 138158.

Sö 10 april

Cykeltur med cykelgruppen

För att cyklingen i Lund ska fungera måste den upplevas som säker. Denna dag gör vår cykelgrupp en cykeltur och inspekterar korsningar som inte känns alldeles enkla för cyklister. Vi tittar bland annat på korsningen vid Mejeriet, vid Fasanvägen/Fjelievägen och vid Norra Ringen/järnvägen. Alla cyklister är välkomna. Turen avslutas med fika och diskussion.

Samling vid Mejeriet kl 13.30.
Kontaktperson Lena Winslott Hise-lius, 0703 317795.

Sö 24 april

Vårflora i Dalby Söderskog

Vi bekantar oss med den fantastiska vårfloran i Dalby Söderskog tillsammans med Staffan Nilsson. Inga förkunskaper behövs. Utfärden sker i samarbete med Lunds Botaniska Förening.

Samling kl. 10:25 på p-platsen vi Dalby Söderskog. Buss 159 avgår från Lund C kl. 10:00 och ankommer kl. 10:25.

Kontaktperson Staffan Nilsson, 0738 43 34 94.

Sö 8 maj

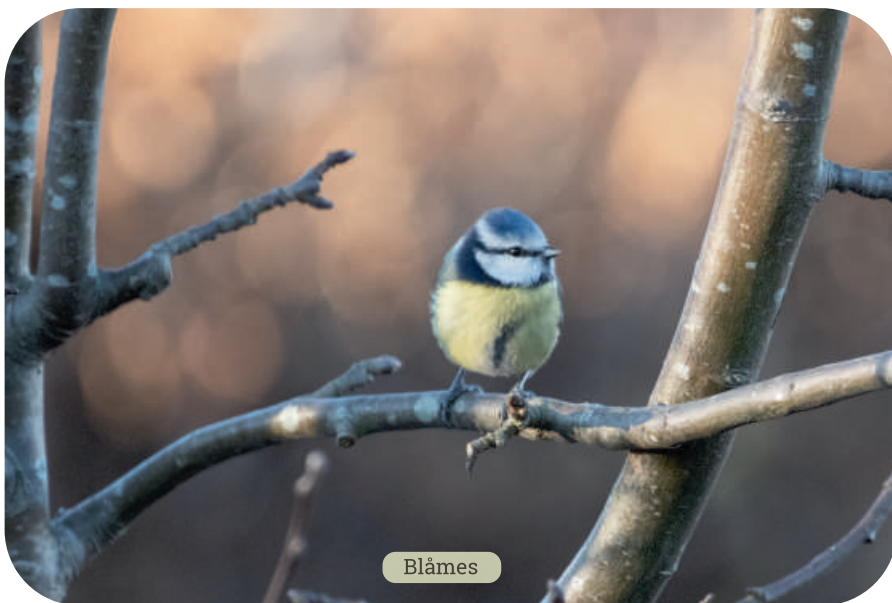
Utflykt till Vallkärra

Vi samlas på Axelgård, Västra tornsvägen 1 i Vallkärra. Cykelväg finns från Monumentet i Lund och det går även buss dit (stadsbuss 21 eller regionbuss 123). Lars Jacobsson, tidigare stadsträdgårdsmästare i Lund, berättar om trakten runt Vallkärra och vi följer Vallkärrabäcken mot Nöbbelövs mosse. Där finns ett vindskydd med grillplats för dem som vill fika, och möjlighet till hävning för dem som vill titta på småkryp i bäcken.

Aktiviteten startar kl 14 och pågår till ca 16.30.

Kontaktperson: Karin Nilsson, 0725 053818

On 11 maj

Fågelkväll vid Nöbbelövs mosse

I maj har många av flyttfåglarna återvänt och är igång med sina häckningsbestyr. Tillsammans med Monica Pedersen besöker vi Nöbbelövs mosse i norra Lund och upplever fågellivet under några timmar på kvällen. Inga förkunskaper behövs, men ta gärna med kikare. Utfärden sker i samarbete med Lundabygdens Fågelklubb.

Samling på Nöbbelövs bygata norr om 4H-gården, vid naturreservatets info-skylt, kl. 18:00.

Kontaktperson Staffan Nilsson,
0738 43 34 94.

Lö 14 maj

Cykeldag

Denna dag planerar LNF att ha en cykeldag, som vanligt i ett samarbete med Tekniska förvaltningen. Vi står på Stortorget med olika cykelaktiviteter mellan klockan 10 och 14. Kom förbi och prata cykling, stadsplanering eller miljöfrågor i största allmänhet. Kl 13 kommer vi att dela ut priset till "Årets Lunda-cyklist".

Kontaktperson Tomas Björnsson,
046 138158.

Sö 15 maj

Cykeltur i Lundatrakten

Cykelfärden går västerut mot Värpinge och Fjellie och sedan tillbaka till utgångsplatsen. Vi gör stopp på olika platser längs vägen och Karin Nilsson som leder cykelturen berättar något om dessa.

Vi stannar bland annat vid Holmbergsska parken, Folkets park, Rinnebäcksravinen och Solnäs gård. Turen är ca 15 km totalt. Ta gärna med fika.

Samling på Stortorget kl 13.00.
Aktiviteten pågår till ca 16.00.

Kontaktperson: Karin Nilsson,
0725 053 818.

Lör 13 aug

Slåtter på Domedejla mosse

Vi hjälper Naturskyddsföreningen i Lomma-Bjärred att slå en del av denna mosse i Bjärreds norra utkant. Från början var här en mindre sjö, men efter utdikning för att skapa åkermark är det nu en liten sumpskog med några öppna ytor.

Vi samlas kl. 10.00 vid parkeringen för Domedejlas förskola, söder om Rutsborgsskolan. Vägen till skolan börjar där Västansvägen gör en skarp sväng.

Om det inte av pandemiskäl är olämpligt med buss, så tar man buss

nr 137 från Lund C och går av på Löjtnantensvägen. Ta med fika, oömma kläder och vattentäta skor.

Kontaktpersoner: Leif Runeson, 046 139131 och Lars-Göran Lillvik, 0721 847326.

Och kanske mera...

Fler arrangemang kan tänkas tillkomma, t.ex. något den 5 juni då många naturskyddsföreningar i landet ordnar Naturnatten. Om LNF också gör det är i skrivande stund oklart, men håll utkik på hemsidan!

Fyrfläckad trollslända

Föreläsningsserie

I ett samarbete med Lunds universitets hållbarhetsforum och Lunds Stadsbibliotek bjuder vi in lundaborna till en serie föreläsningar på temat klimat, miljö och hållbarhet. Föreläsningarna äger rum i Stadsbibliotekets atrium med början kl 18 och följs av en frågestund och möjlighet till diskussion. OBS: titta alltid först på stadsbibliotekets hemsida, så att ingenting ändrats eller blivit inställt!

On 2 feb

Miljöfrågornas genombrott

Miljöfrågorna fick sitt stora genombrott i Sverige hösten 1967. Fem år senare arrangerades FN:s första miljökonferens i Stockholm. Men hur gick det egentligen till när miljömedvetandet och miljörörelsen växte fram under dessa år? **David Larsson Heidenblad**, docent i historia i Lund, berättar om detta utifrån sin bok "Den gröna vändningen: En ny kunskapshistoria om miljöfrågornas genombrott under efterkrigstiden".

On 9 feb

Solel till alla

Solpaneler har blivit en allt vanligare syn i Sverige och allt fler vill investera i solpaneler på eget tak eller gå med i solkooperativ eller solgemenskap. Hur ser utvecklingen ut och hur påverkar den framtidens energisystem? **Jenny Palm** är professor vid Internationella Miljöinstitutet i Lund och forskar kring dessa frågor.

On 2 mars

Ett hav – en planet

Vi klarar oss inte utan ett rent, friskt och produktivt hav. Marint Kunskapscenter på Ribersborgsstranden i Malmö driver marinpedagogisk verksamhet för att göra barn, unga, studenter och allmänhet mer havsmedvetna. Dess verksamhetschef **Michael Palmgren** talar i sin föreläsning om Öresunds historiska utveckling, Öresundsbron, mikropåverkan, föroreningar, klimatförändringar och vad vi alla kan göra för att skydda havet.

On 9 mars

Ta hand om regnvattnet!

Den globala uppvärmningen kommer att påverka alla delar av samhället, inklusive vattenfrågorna. Vi kan vänta oss fler skyfall och översvämningar, samtidigt som det på vissa håll kan bli vattenbrist. **Kristina Hall** från VA Syd diskuterar hur städer och enskilda hus kan göras mer motståndskraftiga mot översvämningar och hur vi kan få bättre nytta av regnvattnet.

On 16 mars

Hur ska jordens miljarder få mat?

Jordens befolkning är idag nästan 8 miljarder, och väntas till år 2100 ha ökat till 10 miljarder. Samtidigt kommer stora områden att ha blivit oanvändbara för jordbruk på grund av klimatkrisen. Kan denna hopplösa ekvation på något sätt fås att gå ihop, och vad kan vi i Sverige göra för att bidra till en mer hållbar jordbruksproduktion? Om detta talar forskaren **Elin Rööf** från SLU.

Mellan Bonderup och Genarp

On 23 mars

Bokashi, biokol och hügelsbäddar

Bokashi är en effektiv och spännande komposteringsmetod. Matavfall omvandlas med hjälp av mikroorganismer till jordförbättring som direkt kan grävas ner i kökslandet. Kol binds då i jorden, och näringsämnena finns kvar. Biokol som laddas av bokashi gör klimatvänliga underverk i odlingen, menar författaren, odlaren och kocken **Peter Streijffert**. Han föreläser utifrån sina böcker *Odla i stan* och *Bokashi*.

On 30 mars

Från glamorös lyx till omtvistad norm

Under senaste åren har flygets klimatpåverkan fått ökad uppmärksamhet i den svenska debatten, och en social rörelse för att minska flygresandet har växt fram. Hur har synen på flygets roll i samhället och det dagliga livet förändrats, och hur påverkar det normer kring resande och idéer om vad det innebär att leva ett gott liv? **Sara Ullström** doktorerar i ämnet på LUCSUS vid Lunds universitet.

Museiföremål?

On 20 april

Paneldebatt med lundapolitiker

Två politiker från Lundakvintetten och två från oppositionen har inbjudits till debatt om kommunens miljö- och klimatfrågor. Vad har man gjort, vad vill man göra, vad ser man som de största miljöproblemen? Hur kan politiken styra för att minska de utsläpp som förorsakas av lundaborna så att vi klarar de kommande utmaningarna?

On 27 april

Livet i ett klimatnödläge

I författaren **Jens Liljestrands** nya roman Även om allt tar slut står stora delar av norra Sverige i lågor och befolkningen evakueras. Klimatkrisen blir en existentiell katastrof som ingen kommer undan. Samtidigt fortsätter allt annat i livet, som tonårsförälskelser, äktenskapskollapser, identitetskriser och föräldrauppror. Jens Liljestrand möter **Alexandra Nikoleris**, forskare i klimatomställning vid Lunds universitet, i ett samtal arrangerat av bokfestivalen LitteraLund samman med universitetet och Lunds Naturskyddsförening. **OBS: Samtalet börjar kl 19.00!**

On 4 maj

Plasten, kemin och klimatet

Industrisektorn har tagit mer plats i klimatkussionen de senaste åren. Den industrigren som använder mest olja är kemiindustrin med sin produktion av plast och kvävegödsel. På vilket sätt svarar industrin mot de ökande kraven på omställning? **Fredric Bauer**, biträdande universitetslektor i teknik och samhälle vid Lunds Tekniska Högskola, föreläser om den globala utvecklingen och möjligheterna till en grön omställning av industrin i Sverige och Europa.

Vad du kan påverka

Det kan lätt kännas övermäktigt när man vill minska världens klimatpåverkande utsläpp och vill att det ska ske snabbt. Förändringen börjar ändå hos oss enskilda människor. Det första steget är den egna omställningen. Nästa steg är att försöka påverka vänner och bekanta, grannar och arbetskamrater. Ett tredje – eller kanske parallellt – steg är att försöka påverka sina politiker.

Den här texten handlar först om de utsläpp vi orsakar som privatpersoner, och längre fram om de utsläpp som sker på samhällsnivå.

I genomsnitt förorsakar svensken utsläpp av drygt 10 ton växthusgaser per person och år. Av dessa kommer nära 7 ton från aktiviteter vi kan påverka själva. Det handlar om fyra områden som står för ungefär lika stora utsläpp: resandet, maten, semestern och "övrig konsumtion", där bostaden är den största enskilda posten.

Det är inte så svårt att minska de personliga utsläppen med en tredjedel. Det handlar framför allt om ändrade resvanor, matvanor och semestervanor. Att minska utsläppen med hälften är inte heller omöjligt. Man kan cykla både till arbete och skola och på semestern samt äta en i huvudsak vegetarisk kost.

De utsläpp som är svårare att komma åt är de som förorsakas av vår konsumtion i allmänhet. Varje tusenlapp vi spenderar leder i genomsnitt till 25 kg i utsläpp. Att minska sin allmänna konsumtion är därför ett viktigt sätt att minska de globala utsläppen. De pengar man får över genom att köpa t ex färre kläder och prylar kan sen gå till utsläppslåga aktiviteter som restaurang- och museibesök, hållbart sparande eller stöd åt klimatprojekt i tredje världen.

Vänner och bekanta, grannar och arbetskamrater påverkar du troligen bäst genom det goda exemplet. Servera god vegetarisk mat, berätta om cykel- eller tågsemestern eller nämn bara i förbigående att du hade svårt att hitta cykelställ när du skulle handla. Att anklaga människor för deras ohållbara leverne fungerar inte utan leder snarare

till ett bakslag. De människor som börjar bli beredda att ställa om kommer att lyssna på dina exempel.

Som medborgare är vi också delaktiga i de utsläpp som sker via samhället. Det handlar om verksamheter som sjukvård, skola, polis och försvar men också investeringar i byggnader, vägar och järnvägar.

Dessa utsläpp kan vi försöka minska genom att påverka våra offentliga arbetsplatser och framför allt våra politiker på alla plan. Dra dig inte för att skriva ett mejl till en politiker och tala om vad du vill, gärna i specifika frågor som vägutbyggnader eller nybyggnadsplaner! Varje mandatperiod ska en ny översiktsplan tas fram i kommunen och då har engagerade medborgare ett bra tillfälle att ge synpunkter.

Det är en myt att politiker inte har insett att vi har ett problem med uppvärmningen av jorden. De är som de flesta människor och har förstått vad som händer. Däremot tror många av dem att vad som görs i Sverige eller den egna kommunen är för obetydligt för att ha någon effekt, eller att tekniska lösningar eller biobränslen ska räcka till för att hindra ett skenande klimat.

Här har vi alla en uppgift. Vi behöver framhålla för politikerna att det är bråttom, och att Sverige har en roll att spela som föredöme i övergången till ett hållbart samhälle. Det räcker inte att hoppas på tekniska samhällslösningar – trafiken behöver minska och verksamheter med stora utsläpp begränsas tills hållbara alternativ finns på plats.

Resande

Bilismen har påverkat samhället på sätt som kan te sig oåterkalleliga. Vi har fått fler och bredare vägar, bilpendling och städer som planerats efter bilen. Bilarna ger onekligen bekvämlighet och rörelsefrihet, men bilismen har också utarmat landsbygden och skapat buller- och luftproblem i staden.

Nu står vi genom klimatkrisen inför en ny era, som innebär slutet på det helt bilpräglade samhället. Sverige har som mål att trafikens utsläpp ska minskas kraftigt till år 2030. Då räcker det inte med bara elbilar, biobränsle och ny teknik, utan mängden biltrafik måste också minska.

Det måste därför bli slut på en vägplanering som utgår från prognoser om en ständigt ökande trafik. Det är inte prognoserna utan målen, klimatmålen, som ska styra! Själva bygget av en ny väg ger dessutom stora klimatutsläpp. För att nå Parisavtalets mål måste vägbyggen och andra verksamheter med stora utsläpp sättas på paus tills det finns alternativ.

LNF har ihärdigt argumenterat emot en utbyggnad av E22 genom östra Lund. Eftersom spaden ännu inte är satt i jorden går det att stoppa detta projekt, om den politiska viljan finns. Att detaljplan och vägplan är fastställda betyder bara att det är tillåtet att göra utbyggnaden, inte att den måste göras. I dagsläget pekar Lunds kommun och Trafikverket på varandra och hävdar att den andra är den som kräver utbyggnaden, men kommunen har faktiskt möjlighet att sätta ner foten och stoppa bygget.

Här finns det lokala krav att ställa. Tala med dina politiker om detta, och säg till dem att det inte är för sent att göra rätt! Be dem tänka på hur framtiden kommer att se på lundapolitikerna, om de stödjer ett projekt som först skadar klimatet under byggtiden och sedan blir onödigt så fort det är klart, eftersom biltrafiken måste minska.

En annan lokal fråga gäller cykling. Cykelplaneringen handlar idag framför allt om att underlätta pendling till arbete och skola, men detta

är bara en mindre del av alla resor som görs. Minst lika viktigt är att det ska gå att använda cykeln för att handla och att ta sig till fritidsaktiviteter.

Även under semestern kan cykeln bli en viktig komponent. Vår bok "Cykelturer i Lundabygden" har blivit uppskattad just för att den visar hur mycket det finns att se i vårt närområde.

Det vi ska be våra politiker om är att satsa på cyklingen på flera sätt. Även om Lund får utmärkelser för att vara en god cykelstad är cykelvägnätet på intet sätt färdigt. I många fall måste politikerna våga prioritera om gatuutrymmet så att bilarnas utrymme krymps och cyklister och gående får mer plats. Det gäller inte bara i centrala Lund utan också längs de stora pendlingsstråken.

Det måste även vara möjligt att cykla på ett säkert sätt mellan alla större tätorter. Det vi önskar under nästa mandatperiod är att det byggs säkra cykelförbindelser från Genarp till Dalby, från Stångby norrut mot Eslöv och från Södra Sandby till Flyinge. Dessa vägar kan användas för pendling, men ingår också i större regionala stråk och kan därför bli till nytta för alla som vill cykla på semestern.

Hålnunneört

Biologisk mångfald

Biologisk mångfald och grönområden är viktiga att bevara. Alla arter har ett egenvärde, en rätt att existera i livskraftiga bestånd. Ett rikt växt- och djurliv skänker även stor glädje för oss människor. Även en person som inte är naturintresserad mår bra av att ha grönområden i sin närhet.

Samtidigt är utvecklingen negativ och larmrapporterna duggar tätt. Som väl är finns det mycket som kan göras om viljan finns. Här följer en rad råd som vänder sig både till trädgårdsägare och myndigheter:

Värna grönområden. I kommunens planering behöver gröna stråk prioriteras. Förtätning är bra för att undvika åkermark, men lämpar sig bäst på redan hårdgjorda ytor. Även i trädgårdar är det viktigt att bevara befintlig grönska. Lämna också kvar död ved när gamla träd dör.

Omvandla gräsmatta till äng. Kortklippta gräsmattor är artfattiga. Övergång till äng ökar värdet drastiskt, t.ex. för insekterna. Att låta trädgårdar och parker bli vildare är också bra. Ogräs behöver inte rensas så nitiskt.

Fler träd i stadsmiljö. Träd behövs för att ge svalka i ett varmare klimat. Om 30 år har Lund det klimat Paris har idag, med ett antal veckor över 30 grader på sommaren. Kommunen bör därför plantera rikligt med träd längs gatorna.

Sköt naturreservaten. Tillräckliga resurser måste avsättas för skötseln av de kommunala naturreservaten. Att detta delar budget med parkskötseln underlättar inte.

Ta vara på mörkret. Fladdermöss och insekter störs av ljus på natten. Gatlyktor bör ha nedåtriktade ljuskäglor, så att ljusföroreningarna minskar. Inga lampor ska riktas upp i trädkronorna.

Klipp inte ihjäl igelkottarna. Det går dåligt för igelkotten och gräsklippare är ett av hoten. Åkklippare bör inte klippa in under buskar där igelkottar vilar. Robotklippare stannar inte för igelkottar, särskilt inte små ungar. De bör inte vara igång nattetid.

Samhällets anpassning

Det är dags att sluta stoppa huvudet i busken. Alla medborgare, och framför allt våra politiker, måste fundera över hur vi ska anpassa oss i en varmare värld.

Både forskning och politiska realiteter tyder tyvärr på att den globala uppvärmningen knappast kommer att kunna hållas under 1,5 grader. I en så mycket varmare värld kommer Lund före 2050 att ha ett klimat som liknar det Paris har i dag. Vi får bereda oss på någon sommarvecka med 40 graders hetta och flera veckor med över 30 grader.

Många delar av världen kommer att drabbas av torka eller översvämningar. FN:s jordbruksorgan FAO varnar för livsmedelskriser både på grund av detta och för att världens jordbruksmarker utarmas med nuvarande brukningsmetoder.

Anpassningen till en framtida varmare värld handlar också om att ha beredskap för störningar i världshandeln på grund av klimatkatastrofer utomlands. Vi har just sett en liknande situation under pandemin, då det plötsligt inte funnits reservdelar eller insatsvaror för produktionen i vår del av världen.

Slutsatsen är att även Lunds kommun måste vara beredd på en omställning som handlar om långt mer än torka och översvämningar. Det behövs en mycket större insikt om hur vi kan få samhället att fungera under kriser.

Samtidigt som vi anpassar oss på det samhälleliga och individuella planet (för det senare, se nästa artikel) måste vi också sträva efter att begränsa uppvärmningen så mycket som möjligt. Varje tiondels grad har stor betydelse!

Vår privata anpassning

Här är en rad saker som vi som individer kan göra för att anpassa oss till ett varmare klimat med större risk för plötsliga natur- och samhällsförändringar:

- Köp bara saker du behöver, och tänk på att det ska vara saker som håller länge och helst också går att reparera.
- Handla ekologiskt när det gäller importerad mat, men försök också handla närodlad när det går. Att handla från lokala jordbrukare hjälper dem att fortsätta odla, så att det blir mindre risk för att jordbruksmarken bebyggs. Ett sätt att hitta lokalt odlad mat är att handla via REKO-Ring Lund.
- Har du tillgång till mark, t ex en trädgård eller odlingslott, prova att odla egna matvaror! Samla gärna in regnvatten från stuprören att vattna odlingarna med. Genom att ta hand om regnvattnet minskar du både risken för översvämningar och risken för vattenbrist vid långvarig torka.
- Egna eller inköpta rotfrukter, grönsaker och andra livsmedel som vill ha det svalt kan gärna förvaras i skafferier, stuka eller jordkällare som inte kräver ström. På det sättet kan man lagra större mängder, och får också större trygghet vid strömavbrott eller elbrist.
- Blir det strömavbrott på grund av t.ex. en översvämning eller en skogsbrand, så är det viktigaste att ha vatten, mat och värme, att kunna få information från myndigheter och medier och att kunna ha kontakt med anhöriga. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har gett ut en broschyr om krisberedskap, som innehåller tips om hur man kan förbereda sig för eventuella nödlägen. Broschyren finns på [msb.se](https://www.msb.se).

Resurser och stenbrott

Mängden mineraler, sten och metaller mm som årligen utvinns ur jorden har under efterkrigstiden fördubblats ungefär vart 25:e år. Det säger sig självt att denna förbrukning inte är hållbar. Användningen av naturresurserna vid t.ex. byggande är också ohållbar – det finns forskning som säger att utsläppen från byggen är lika stora som utsläppen från personbilar.

Därför bör vi inrikta oss på att pausa mycket byggande tills det finns lösningar utan utsläpp. Vaga löften om koldioxidfri betong i framtiden duger inte, så länge utsläppen fortsätter. De flesta stora vägbyggen och andra liknande infrastrukturprojekt tar dessutom så lång tid att de satsade pengarna blir bortkastade: när projekten är klara (och helst innan dess) måste trafiken ha minskat drastiskt.

Vi ska alltså inte bredda E22 eller E6 eller bygga nya fasta förbindelser över Öresund. Det innebär i förlängningen att det behövs betydligt mindre sten och betong. Detta är positivt för naturen, eftersom stenbrott i regel orsakar både förlust av biologisk mångfald och en stor mängd lastbilstransporter.

Det mest problematiska stenbrottet i Lunds kommun är NCC:s stenbrott i Skrylle. Det ger upphov till lastbilstransporter genom Södra Sandby som är en ständig källa till frustration för de boende. Det ligger också intill både Lunds största rekreationsområde och Natura 2000-området Måryd-Hällestad som Sverige lovat EU att skydda.

Det största miljöproblemet i samband med stenbrottet är att stora mängder grundvatten rinner ner i brottet. Det handlar om så mycket som 10 badkar i minuten, som i 15 års tid runnit bort främst från Natura 2000-området öster om brottet. De våta och fuktiga naturtyper som Sverige förbundit sig att skydda i detta område har därför inte alls kvar sina tidigare naturvärden.

NCC har nu ansökt till Mark- och miljödomstolen om ett 25-årigt förlängt och utökat stenbrottstillstånd. LNF har i sitt remissvar hävdade att ansökan bör avslås. Eftersom nya vägbyggen bör läggas på is kom-

mer inte lika mycket sten att behövas i framtiden. Samma bergkvalité som i Skrylle finns dessutom i stenbrottet i Hardeberga. NCC:s stenbrottstillstånd bör därför inte förlängas, utan Skryllebrottet bör i stället stängas.

Klimatkrisen förändrar världen, och då måste också prioriteringarna när det gäller sten- och cementkrävande byggprojekt förändras. Vill du göra en insats, skriv till dina politiker och be dem bygga cykelvägar i stället för fler stora bilvägar! Bilvägar är en felsatsning i en tid då biltrafiken måste minska, medan cykelbanor oftast blir samhällsekonomiskt mycket lönsamma eftersom cykling är bevisat bra för hälsan.

Kontaktuppgifter till politikerna hittar du på <https://lund.se/kommun-och-politik/sa-kan-du-paverka/kontakta-din-politiker>.

Diabasgångar i NCC:s stenbrott i Skrylle

LNF tycker till

LNF har sedan i somras skickat hela 13 yttranden till olika myndigheter och kommunala organ. Viktiga teman har varit stenbrotten i Lunds kommun samt Höjeådalens framtid.

Två av yttrandena om stenbrott är relativt positivt hållna. Det gäller Sydstens ansökningar om stentäkt utanför Dalby och intill Hardeberga. Föreningen framför en del detaljsynpunkter, bl.a. att fem år bör räcka för att täta sprickorna i närheten av Lovénsjön, badplatsen nära Knivsåsen. I huvudsak menar dock LNF att Sydstens utredningar är välgjorda och innehåller flera positiva åtgärdsförslag.

Helt annat är läget när det gäller NCC:s stenbrott i Skrylle. Här har föreningen i sitt 15-sidiga yttrande räknat upp en rad stora brister i ansökan. "NCC:s redovisning av de hotade naturtypernas och naturvårdsarternas status är i många fall fragmentarisk, snedvriden och inte sällan helt felaktig", skriver föreningen bland annat.

Stenbrottet i Skrylle har orsakat stora skador på det näraliggande Natura 2000-området Måryd-Hällestad, där värdefulla växter och naturtyper som är beroende av en våt miljö blivit så uttorkade att många arter försvunnit och många kärrmiljöer förstörts. Av detta och andra skäl säger LNF nej till NCC:s ansökan till Mark- och miljödomstolen om ett 30-årigt förlängt och utökat tillstånd till stenbrottsverksamhet.

När det gäller Höjeådalen har föreningen yttrat sig om förslaget att göra ett naturreservat i området. Föreningen har också skrivit till VA SYD om planerna på ett nytt avloppsreningsverk i Sjölunda i Malmö, som kraftigt skulle påverka Höjeådalen.

LNF tillstyrker förslaget om ett naturreservat, vars mål skulle vara både att bevara den biologiska mångfalden och tillgodose allmänhetens behov av friluftsliv. Här påpekar föreningen dock att det måste klargöras om dessa mål är likvärdiga eller om något av dem ska prioriteras

framför det andra. Det kan nämligen uppstå konflikter mellan målen, om ännu fler besökare kommer till dalen med slitage på naturen som följd. Föreningen har också många detaljsynpunkter på åtgärder som missats eller inte räcker till i skötselplanen.

När det gäller frågan om avloppsreningsverk, så skulle en nedläggning av Källbyverket göra att dammarna i Höjeådalen inte längre fick något vatten. Hur fåglar, fladdermöss, insekter och växter påverkas av en sådan förändring är inte utrett, påpekar föreningen. Även Höje å skulle få minskade flöden, vilket kan påverka både den biologiska mångfalden och böndernas möjligheter att bevattna sina åkrar.

LNF ställer sig också skeptisk till om det ur ett hållbarhetsperspektiv är försvarbart att centralisera reningen av Malmös och Lunds avloppsvatten till en enda anläggning, särskilt en som ligger nära kusten där vi kan vänta oss höjda havsnivåer.

Dessa möjliga risker har LNF även tagit upp i ett brev till Lunds kommunstyrelse. I brevet påpekas bl.a. att det inte finns någon miljökonsekvensbeskrivning av följderna av att lägga ner Källbyverket, och att många sakfrågor inte är utredda. Om kommunstyrelsen måste fatta ett beslut nu, så är det bäst att behålla Källbyverket eftersom detta alternativ är billigare och inte medför de försämringar som LNF befarar, skriver föreningen.

De övriga yttrandena från LNF handlar bl a om nya naturreservat (Dalby Fälad-Klockarelyckan) och ombildande av gamla reservat (Linnebjär). Förslaget till reviderad naturvårdsplan för Skåne får beröm som idé, men samtidigt skarp kritik för att texterna ofta är dåligt uppdaterade och inkonsekvent utformade.

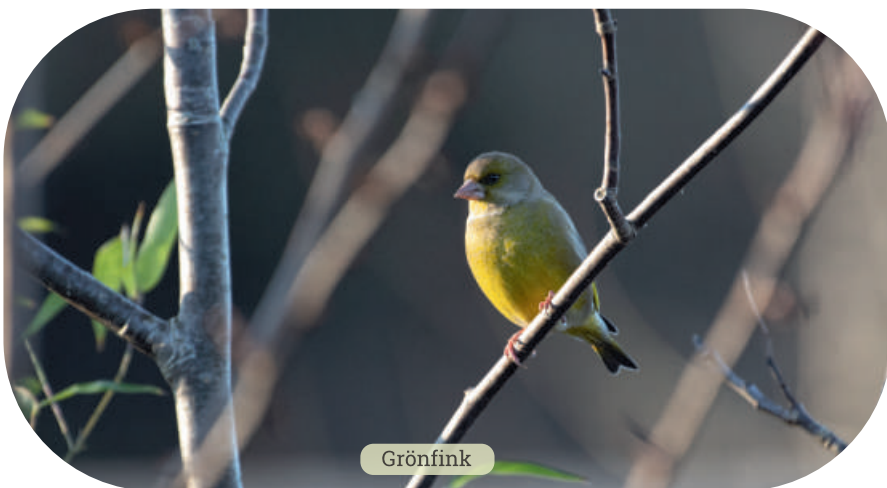
Ombyggnaden av väg 108 Staffanstorp-Lund, ett planprogram för Södra Sandby och en skrivelse från LNFs ordförande till kommunfullmäktige ingår också bland de senaste yttrandena. Alla finns att läsa via sidan <https://lund.naturskyddsforeningen.se/lnf-tycker/>.

Studiecirkel – Fåglar för nyfikna

När dagarna ljusnar och våren kommer kvittrar och flöjtar det alltmer i markerna när fåglarna blir mer aktiva. En del har övervintrat i Skåne. Så kommer de som övervintrat söderut i Europa och sedan tropikernas övervintrare.

I vår fågelcirkel följer vi detta fågelliv genom att träffas en gång i månaden 4 gånger. Dessutom extra bonusgång om något intressant händer. Cirkeln passar både nybörjare och er som hållit på ett tag. Några terminer har vi också gjort en extraturtill Öland där ett rikt fågelliv och flora finns.

Första träff är planerad till söndag 13 februari. Kostnad 400 kr. Anmälan till Cecilia Wide, tfn 0706-377341, ceciliawide@gmail.com.

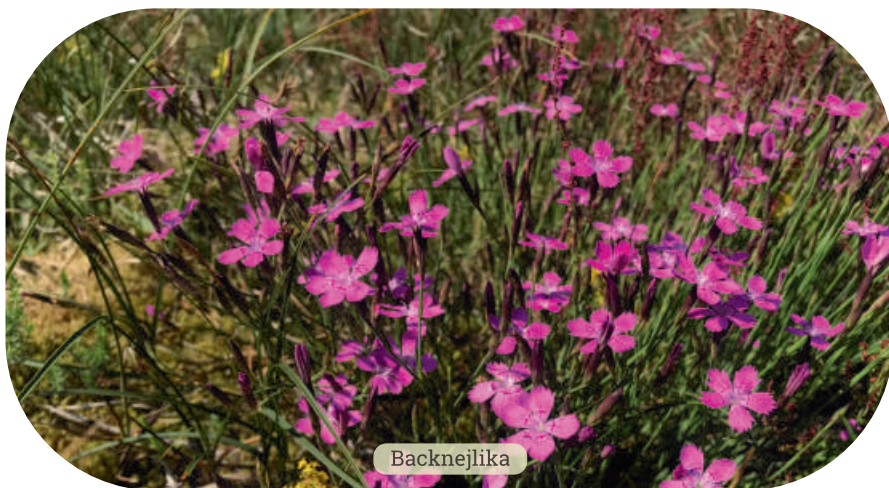
Grönfink

Studiecirkel - Nerväxt

Under hösten hade Lunds Naturskyddsförening en studiecirkel där vi diskuterade klimatfrågan genom att studera två strategier, "grön tillväxt" och "nerväxt". I skärningen mellan dessa till synes oförenliga strategier kan det komma ut fruktbara idéer. Under våren planeras en fortsättning. Alla intresserade är välkomna och man behöver inte ha varit med förut. Kontakta Lars Nerpin, tfn 046 2113489 eller larsnerpin@outlook.com.

Nybörjarcirkel i botanik

I samarbete med Svenska Botaniska Föreningen arrangeras en kurs för dig som vill komma igång med botaniken och artbestämningen av vilda växter. Cirkeln kommer att bestå av en teoridel som ges digitalt av SBF och en fältdel som ges lokalt kring Lund av LNF. Motsvarande fältdagar kommer även att ges på andra platser i landet. Den digitala delen ges av Gunnar Björndahl, fältdelen leds av Staffan Nilsson. Teoridelen består av 5 tillfällen på torsdagar (24/3, 7/4, 21/4, 28/4 och 5/5) och fältdelen av 3 tillfällen (lördagen 23/4 och söndagarna 22/5 och 12/6). SBF är huvudansvarig för cirkeln och anmälan görs till dem. Mer info kommer på www.svenskbotanik.se. Pris är ännu inte fastställt.

Fältbiologerna

är Naturskyddsföreningens ungdomsförbund för alla mellan 12–25. Till våren kommer Lunds Fältbiologer att varva botaniska, ornitologiska och entomologiska exkursioner med aktiva ställningstaganden i den lokala miljödebatten.

Läs mer om verksamheten på www.faltbiologerna.se/lund, skicka ett mejl till lund@faltbiologerna.se eller besök Fältbiologernas kontor på Skomakaregatan 3.

Nominera "Årets lundacyklist"!

Som miljöorganisation tycker Lunds Naturskyddsforening det är viktigt med fossilfria transporter, bl.a. cykling. För att uppmuntra cyklande lundabor har föreningen beslutat skapa utmärkelsen "Årets lundacyklist", som premierar flitiga cykelvänner.

Man kan vara engagerad cyklist på flera sätt. Någon kanske cykelpendlar långt varje dag, medan en annan cyklar med barnen till deras aktiviteter året runt, och en tredje åker på cykelsemester. Vi hoppas nu att våra medlemmar vill nominera sådana personer. Skicka namnen på dem ni tycker är värda utmärkelsen till lund@naturskyddsforeningen.se, och skriv några rader med en motivering!

Senast den 17 mars (vid årsstämman) vill vi ha förslagen. Priset kommer att delas ut på cykeldagen den 7 maj. Pristagaren kommer att få ett diplom samt ett LundCity-presentkort.

Cykelkartor över Skåne i mobilen

Våra cykelkartor finns även digitalt och täcker hela Skåne. Kartorna visar ett sammanhängande nät av cykelbanor och lågtrafikerade vägar där det går bra att cykla. De visar också hur mycket trafik en väg har och om vägbeläggningen består av grus eller asfalt. Kartorna är enkla att använda i mobilen och finns på vår hemsida:

lund.naturskyddsforeningen.se/cykling/cykelkartor.

Cykelturer i Lundabygden

är en bok som gavs ut av LNF förra året. Boken beskriver 23 cykelturer som passerar över 200 intressanta platser i Lunds kommun med omnejd. Den innehåller även en stor karta med sevärdheterna, cykelturerna och andra cykelvänliga vägar.

Som medlem kan du hämta en bok vid våra cykelaktiviteter under våren eller vid föreläsningarna. Ta med ditt medlemsnummer, som finns bakpå tidningen Sveriges Natur och på etiketten till detta medlemsblad! Av praktiska och ekonomiska skäl kan vi inte skicka boken.

Arbetsgrupper

Cykelgruppen

Vår cykelgrupp har kommit igång igen efter pandemin. Vi kommer att följa upp de skrivelser till Lunds kommun som vi ännu inte fått svar på. Vill du vara med i cykelgruppen så hör av dig. Kontaktperson Tomas Björnsson, tfn 046 138158.

Klimat

Klimatgruppen vill under våren inrikta sig på det kommande valet. Vi har bl.a. planer på att göra en enkät till lokalpolitikerna om vad de står i klimat- och miljöfrågorna. Kontakta någon i styrelsen om du vill vara med.

Biologisk mångfald

Biologisk mångfald innebär en uppsjö av arter och naturtyper, vilket ger en rikare natur samt friskare och tåligare ekosystem. I Lunds kommun finns, trots odlingar, bebyggelse och vägar, fortfarande områden med rik natur som vi vill värna om. Alla är välkomna i gruppen. Kontaktperson Staffan Nilsson, tfn 0738 433494.

Plangruppen

Är du intresserad av att försöka påverka Lunds kommuns planering så att den tar ökad hänsyn till miljön, naturen och klimatet? Då är du välkommen till plangruppen, som bevakar plan- och trafikärenden inom kommunen och skriver remissyttranden i viktiga frågor. Kontakta någon i styrelsen om du vill vara med.

B

SVERIGE
PORTO BETALT
PORT PAYÉ

RETURADDRESS:

Leif Runeson

Lagerbrings väg 6 E

224 60 LUND

On 2 feb	Miljöfrågornas genombrott (Stadsbiblioteket)	Sö 3 april	Bygga fågelholkar
On 9 feb	Solel till alla (Stadsbibl.)	Ti 5 april	Introduktionsmöte
Må 28 feb	Bli en fullfjädrad fågelskådare	Sö 10 april	Cykeltur med cykelgruppen
On 2 mars	Ett hav - en planet (Stadsbiblioteket)	On 20 april	Paneldebatt med lundapolitiker (Stadsbibl.)
On 9 mars	Ta hand om regnvattnet! (Stadsbibl.)	Sö 24 april	Vårflora i Dalby Söderskog
On 16 mars	Hur ska jordens miljarder få mat? (Stadsbibl.)	On 27 april	Livet i ett klimatinödläge (Stadsbiblioteket)
To 17 mars	Årsstämma	On 4 maj	Plasten, kemin och klimatet (Stadsbiblioteket)
On 23 mars	Bokashi, biokol och hügelbäddar (Stadsbibl.)	Sö 8 maj	Utflykt till Vallkärra
Sö 27 mars	Mossor från början i Rökepipan	On 11 maj	Fågelkväll vid Nöbbelövs mosse
On 30 mars	Från glamorös lyx till omtvistad norm (Stadsbibl.)	Lö 14 maj	Cykeldag
		Sö 15 maj	Cykeltur i Lundatrakten
		Lö 13 aug	Slåtter på Domedejla mosse